

Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG)

De Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, kortweg de CREG, is de federale regulator van de elektriciteits- en aardgasmarkt in België. Ze ziet toe op de toepassing van de wetten en reglementen op de elektriciteits- en aardgasmarkt. Daarnaast geeft de CREG advies aan de overheid over de organisatie en de werking van deze markt en beheert ze verschillende fondsen. De CREG legt geen verantwoording af aan de regering maar rechtstreeks aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

De Europese richtlijnen schrijven een onafhankelijke regulator voor, die onpartijdig van alle belanghebbenden in de energiemarkt werkt. De lidstaten moeten deze onafhankelijkheid waarborgen. De CREG moet hiervoor over de nodige bevoegdheden en middelen beschikken. Het onpartijdige optreden van de CREG moet daarenboven via voldoende transparantie en verantwoording kunnen worden beoordeeld. Het Rekenhof onderzocht of de CREG haar rol van regulator vervult en daarbij voldoet aan kwaliteitsnormen.

De CREG beschikt over een takenpakket en doelstellingen die overeenstemmen met dat van een regulator in de energiemarkt, conform de Europese richtlijnen. Daarnaast beschikt de CREG over een uitgebreid raadgevend takenpakket. Er bestaat echter weinig duidelijkheid over de afbakening van de rol van de CREG als adviseur ten opzichte van die van de algemene directie Energie van de FOD Economie en over de communicatiekanalen waarlangs de adviezen verlopen.

Momenteel is er over de omzetting van de Europese richtlijnen in de Belgische wetgeving een geschil met Europa, onder andere in verband met enkele bevoegdheden van de CREG. Dat belet echter niet dat de CREG haar taken als regulator kan uitvoeren, in samenwerking met andere instanties. Een gebrek in de wet zorgt er echter voor dat de CREG haar inspectiebevoegdheden niet kan uitoefenen. De wettelijke sanctiebevoegdheden van de CREG zijn niet voldoende effectief en afschrikkend.

De financiering van de CREG is wettelijk vastgelegd en gebeurt via een federale bijdrage die wordt aangerekend aan de eindafnemers van elektriciteit en gas. De CREG int zelf de bijdragen, wat bijdraagt tot haar onafhankelijkheid. Haar budget, goedgekeurd door de Kamer, werd de laatste jaren bepaald vanuit een besparingsoptiek en is niet het resultaat van een gedetailleerde inschatting van de middelen die de CREG nodig heeft om haar taken behoorlijk uit te voeren. De wijze van heffing zorgt bovendien voor moeilijk beheersbare fluctuaties in haar ontvangsten, waardoor de CREG haar volledige budget niet kan optimaliseren.

De CREG is ook verantwoordelijk voor de inning en het beheer van een aantal fondsen die los staan van haar financiering. Dergelijke opdrachten behoren niet tot de kerntaak van een regulator en zorgen voor bijkomende werklast.

De CREG heeft onvoldoende zicht op de nodige mankracht en competenties van zijn personeel. Bovendien verlopen de aanwerving, opvolging en evaluatie van het personeel niet eenvormig en gestructureerd. De interne communicatie draagt nog onvoldoende bij tot de ontkokering van de directies. Voor beide domeinen tekende het directiecomité een actieplan uit, maar dat moet nog grotendeels worden uitgevoerd.

De CREG voldoet aan de meeste normen inzake onafhankelijkheid, maar er blijven verbeterpunten. Er blijven knelpunten bij de aanstelling van het directiecomité, het bewaken van de onafhankelijkheid van het personeel, de transparantie van de contacten met de sector en de overheid en de onafhankelijkheid van de Adviesraad Gas en Elektriciteit.

De huidige strategie van de CREG bestaat erin via dialoog open te staan voor de argumenten van de sector en de overheid en slechts in laatste instantie een beslissing eenzijdig op te leggen. Ook wat juridische geschillen betreft (de beroepen door belanghebbenden tegen haar beslissingen) neemt de CREG een preventieve houding aan. Deze strategische keuzes vallen binnen de discretionaire beheersbevoegdheid van de regulator. Wel noodzakelijk is een maximale transparantie om te vermijden dat er twijfel over bestaat dat de regulator het algemeen belang nastreeft.

De CREG zou voortaan haar adviezen publiceren ter attentie van het parlement. Daarnaast heeft de CREG nieuwe richtlijnen aangenomen over de vertrouwelijkheid van de te publiceren informatie.

De CREG voldoet aan de wettelijke verplichtingen over verantwoording. Toch krijgt het parlement niet alle informatie over het bereiken van de wettelijke doelstellingen en over de impact van de werkzaamheden van de CREG. Uitgezonderd financiële controles, wordt de CREG nooit extern geëvalueerd.

Het Rekenhof heeft in de praktijk geen problemen vastgesteld bij de samenwerking van de CREG met de verschillende Europese, federale en regionale actoren. Wel ontbreken nog samenwerkingsakkoorden en werden de bestaande samenwerkingsakkoorden niet allemaal gepubliceerd. De samenwerking met de regionale energieregulatoren binnen FORBEG verloopt te weinig geformaliseerd en transparant.